

Algunes reflexions a l'entorn del futur museu de Sant Cugat del Vallès

Jordi Aguelo i Alba Rodríguez

Introducció

Fa uns anys, en un altre escrit (AGUELO 1995), ja es va apuntar que a l'hora de plantejar la creació d'un museu en un determinat indret, cal que primer coneguem allò que és característic del lloc. Però també, que en el nostre cas, s'havia de tenir present, quines eren les necessitats del municipi, així com la proximitat a Sant Cugat de poblacions com Barcelona, Sabadell, Terrassa, Cerdanyola o Rubí, entre d'altres. Aquesta proximitat fa que tinguem un públic potencial, a més del santcugatenc, força nombrós i proper. I en conseqüència, seria convenient d'atreure tot aquest públic amb una oferta que sigui vàlida tant per als santcugatencs, com per als habitants d'aquestes poblacions veïnes. Però les preguntes claus continuen sent les mateixes: quin museu? I per a què?

Un museu a Sant Cugat? Per a què?

No entrarem aquí a fer un repàs i una valoració de les col·leccions públiques o privades existents al nostre municipi, ni tampoc de les diferents propostes que en els darrers anys han estat recollides per la premsa local, perquè això ja ha estat fet (AGUELO 1995: 61-63). Però sí que voldríem fer un seguit de reflexions en la forma en què es podrien integrar aquestes. Però primerament, abans d'integrar res, s'ha de saber que és el que es vol, i per això, primer cal saber quins problemes volem resoldre amb la creació d'un museu a Sant Cugat.

En primer lloc, som del parer que s'ha de dotar el nostre municipi d'un espai on poder conservar en condicions escaients les restes materials que ens han transmès les diferents civilitzacions, que al llarg del temps han ocupat les terres del nostre actual municipi. Actualment, la no existència d'aquest espai comporta que els materials apareguts dins el marc d'intervencions arqueològiques a Sant Cugat, hagin d'anar a Pedret (Girona), on la Generalitat té el seu magatzem, enlloc de poder quedar-se a Sant Cugat. Pels materials apareguts a les darreres intervencions arqueològiques al monestir, de moment s'ha trobat una solució provisional per tal d'evitar el trasllat a Pedret, habilitant la torre de l'homenatge com a magatzem, però això no pot ser una solució definitiva. Actualment, a més, es planteja la possibilitat d'excavar la vil·la romana de Can Cabassa. Si a Sant Cugat no es crea un espai per a conservar les restes que hi apareguin, aquests materials es veuran forçats a emigrar fora del nostre municipi.

En segon lloc creiem que cal una institució que gestioni específicament el patrimoni del nostre municipi, no només de cara a la seva conservació, sinó també per tal de documentar les diferents col·leccions i elaborar una adequada política de conservació; per tal d'acréixer aquestes col·leccions, establint un seguit de criteris que permetin desenvolupar una clara política d'adquisicions per al museu; i difonent tot aquest patrimoni entre els santcugatencs, els investigadors i altres interessats, per tal de preservar els signes d'identitat de la nostra ciutat i actualitzar el nivell de recerca en què ens trobem a cada moment.

En tercer lloc pensem que cal un espai que actuï com a fòrum de debat patrimonial, amb la participació de la societat civil santcugatenc, integrant la població en l'acció museística, com ho fan els anomenats "museus de societat", generant un debat constant sobre la percepció que

es té des de la societat civil dels diferents problemes que afecten el nostre municipi en relació al patrimoni, tant el cultural com el natural.

En quart lloc, creiem que cal dotar al nostre futur museu d'un discurs i d'una línia específica de recerca que permeti convertir-lo en un clar referent cultural més enllà del nostre municipi.

I finalment, és fonamental potenciar la difusió del patrimoni així com les activitats desenvolupades pel museu, per tal de crear una major integració de la institució del museu dins la ciutat. Cal no oblidar, dins aquesta tasca de difusió, el vessant didàctic, amb l'objectiu de contribuir a la formació dels escolars i a fomentar la sensibilització respecte la preservació del nostre patrimoni.

És a dir que creiem que el nostre museu hauria de ser, a més d'un centre de gestió del patrimoni municipal, un centre de difusió d'aquest, i un centre de recerca especialitzat. Ara bé, especialitzat en què?

Quin museu per a Sant Cugat?

La idea d'aprofitar la Casa Aymat per tal de crear-hi un museu o una fundació relacionada amb el món del tapís, o de crear-hi tallers d'experimentació i recerca a l'entorn d'aquesta temàtica, és una idea que creiem que és força positiva, i més si recordem que Sant Cugat, com s'ha dit, ha estat "el bressol inicial, el centre, l'Escola i la justificació del tapís actual de Catalunya" (CAMPS 1983: 41). Per tant, trobem que Sant Cugat és el marc adequat per tal de promoure una iniciativa d'aquest tipus. Però aquesta iniciativa, si bé ens permet crear a Sant Cugat una institució especialitzada i amb possibilitats reals de projectar la nostra ciutat cap a l'exterior, convertint-la altre cop en un clar referent dins el món del tapís, té l'inconvenient que no resol els problemes de la gestió del patrimoni municipal que més amunt hem esmentat i, per tant, la necessitat de crear un "Museu de Sant Cugat" es manté vigent, independentment del que es faci a la Casa Aymat.

Dins aquest marc, la creació d'aquest museu del que estem parlant, el qual actuaria com a centre de gestió del patrimoni municipal, hauria de ser dotar-lo també d'una línia de recerca pròpia que permetés donar-li una projecció exterior clara, al mateix temps que permetés estructurar un discurs definidor del nostre museu.

Per les circumstàncies històriques de Sant Cugat, a part del tema del tapís, creiem que hi ha dos altres temes clarament vinculats amb la nostra ciutat. L'un és el del monestir benedictí que dona nom a la ciutat. L'altre és el del conflicte rabassaire, ja que "serà Sant Cugat el poble on Francesc Layret (...) comenci la seva presa de consciència del problema rabassaire" (MOTA 1992: 64), i el 1919, aquest guanyarà, a l'Audiència de Barcelona, com a advocat d'un rabassaire santcugatenc, Joan Torner, un plet que enfrontava aquest amb el propietari de la Torre Negra, Esteve Rabadà. El fet que aquest darrer fos l'administrador de les fàbriques de l'Espanya Industrial, va fer que el cas tingués força ressò. Però les relacions de Sant Cugat amb el conflicte rabassaire també van més enllà d'aquests fets puntuals, tal i com ha estat recollit en un article de no fa masses anys (MOTA 1992).

En relació a la integració de les diferents propostes de museus fetes amb anterioritat, creiem que la del tapís ja queda recollida en el marc de l'actual projecte vinculat a la Casa Aymat. I pel que fa a la resta (museu de paleontologia; museu agrícola o de la vida rural; museu del monestir; i museu d'història de la ciutat) creiem que es poden arribar a integrar fins un cert punt.

Segons el nostre parer, l'existència d'un museu especialitzat en paleontologia a Sant Cugat es troba fora de lloc, bàsicament per dues raons. Primer perquè no resol els problemes que el

nostre municipi té a nivell de gestió del patrimoni de la nostra ciutat. I segon per la proximitat geogràfica d'un altre museu especialitzat en aquesta matèria: el museu de l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont, a Sabadell.

Pel que fa al museu agrícola o de la vida rural, com ja es va dir en una altra ocasió (AGUELO 1995: 63), la seva existència no és una necessitat real quan a Catalunya, i també al Vallès, hi ha tants museus o exposicions permanents que se centren en aquesta temàtica. Una altra cosa seria que es reorientés aquesta proposta de cara a fer, enlloc d'un museu agrícola, o en el millor dels casos de la vida rural, que en lloc d'això, es creés un museu que tingués una línia de recerca especialitzada en la problemàtica rabassaire, així com en d'altres problemàtiques pageses com ara la dels remences, amb l'excusa de la relació existent entre la nostra ciutat i el conflicte rabassaire.

En relació al museu del monestir, si bé és una proposta prou interessant, també s'ha de dir que la idea de musealitzar determinats monestirs catalans és una cosa que ja s'està duent a terme, o estan en projecte de dur-se a terme amb una relativa immediatesa. És el cas de Santes Creus, o el de la futura musealització de Sant Pere de Casserres. En el cas de Sant Cugat però, la presència del Centre de Restauració de la Generalitat de Catalunya en el claustre superior, la utilització de l'església monàstica com a església parroquial, i el fet que la rectoria es trobi ubicada en el palau de l'Abat, dificulta enormement, actualment, la materialització d'un museu del monestir.

Finalment, pel que fa al museu d'història de la ciutat, la creació d'un centre de gestió del patrimoni municipal podria facilitar molt la materialització d'aquesta proposta.

Per tant, creiem que a Sant Cugat s'hauria de promoure un museu de caire municipal però que es projecti cap a l'exterior. Un museu d'història de la ciutat que gestioni el patrimoni del municipi, documentant-lo, vetllant per la seva conservació, i difonent-lo. Un museu que, a més, sigui un centre de debat sobre els diferents problemes que envolten el nostre patrimoni. Un museu que tingui un centre de recerca que li doni una identitat pròpia, la qual converteixi el nostre museu municipal en un clar referent pels investigadors. Un museu articulat a l'entorn d'una temàtica que podria centrar-se perfectament en la problemàtica pagesa al llarg del temps, de la mateixa manera que el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona articula el seu discurs a partir del tema de la ciutat, tema en el qual centra la seva recerca específica.

Conclusions

Per tant, i ja per concloure, cal continuar reflexionant sobre quin museu volem per a Sant Cugat i per a què. Però tot no pot quedar en una simple reflexió, perquè el nostre municipi pateix unes greus deficiències dins de l'àmbit de la gestió del patrimoni. Cal un museu municipal per a Sant Cugat, però no per dir que tenim museu, sinó per resoldre un seguit de deficiències culturals que patim.

Sobre quin museu volem, és quelcom que fa temps que es troba a debat, però en tot cas, el que és inqüestionable, és que sigui com sigui aquest museu, és imprescindible que aquest contingui un centre de gestió del patrimoni, encarregat de documentar, conservar i difondre aquest patrimoni municipal, i això no ho resol ni un museu paleontològic, ni un museu agrícola, ni un museu del tapís, ni un museu del monestir.

Pensem que el tipus de museu que ens cal per a Sant Cugat, ha de ser un museu que independentment que tingui una línia de recerca especialitzada en una o altra temàtica, aquest ha de tenir una idea més global del patrimoni del que tenen un museu paleontològic, agrícola, del tapís o del monestir. I aquest museu ha d'aportar un seguit de solucions que permetin resoldre d'una vegada el problema, per exemple, de les col·leccions municipals que es troben a

Casa Mònaco, o bé el problema d'on ubiquem els materials que puguin sortir en excavacions al monestir, a Can Cabassa, etc.

Tanmateix, en allò que es refereix als materials ubicats a Casa Mònaco, cal assenyalar que actualment hi ha un projecte d'inventari de béns mobles elaborat pel Grup d'Estudis Locals, per encàrrec de l'Ajuntament, el qual permetrà tenir ben documentades aquestes col·leccions.

Bibliografia

AGUELO, J. (1995). "Quin museu per a Sant Cugat?" dins *Gausac* núm. 7, pp. 59-69.

CAMPS, T. (1983). "El tapís artístic a Sant Cugat del Vallès. Primera aproximació a l'obra de Tomàs Aymat (1920-1944)" dins *Estudis Santcugatencs* núm. 1, pp. 41-58.

MOTA, J.F. (1992). "La Segona República a Sant Cugat del Vallès (1931-1936). Una primera aproximació" dins *Gausac* núm. 1, pp. 59-74.
